

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Директор Чернівецького ліцею №5
Чернівецької міської ради

_____ Г.Й. Абрам'юк

«___» _____ 2021р.

УХВАЛЕНО:
Педагогічна рада

Протокол №1

«30»серпня 2021р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Чернівецького ліцею №5 «Оріяна»
Чернівецької міської ради
(Частина 2, початкова освіта)
на 2021/2022 навчальний рік

Пояснювальна записка

Освітня програма початкової школи Чернівецького ліцею №5 «Оріяна» Чернівецької міської ради (далі – початкова школа) на 2021/2022 навчальний рік розроблена відповідно до вимог абзацу двадцять другого частини першої статті 64 Закону України "Про освіту", Державного стандарту початкової загальної освіти затвердженого Кабінетом Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462, від 20.04.2018 року, Постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (зі змінами), наказу МОН України від 08.10.2019 р. № 1272 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти», наказу МОН України від 08.10.2019 р. № 1273 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти», Освітньої програми за системою розвивального навчання Д.Б. Ельконіна, В.В. Давидова та ін. (автори Старагіна І.П., Захарова Г.М. та інші), лист ДСЯО від 11.09.2020 №01/01-23/1043, спільного засідання Ради закладу та педагогічної ради щодо погодження робочого навчального плану на 2021/2022 н./р. протокол №11 від 31.05.2021 р., спрямована на реалізацію освітніх потреб особистості і суспільства. Збережено традиційний перелік навчальних предметів і обсяг їх вивчення з огляду на реальне навчально-методичне забезпечення початкової школи, типових освітніх програм.

Положення освітньої програми спрямовані на виконання єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.

Освітня програма містить:

- загальний обсяг навчального навантаження;
- перелік та пропонований зміст освітніх галузей укладений за змістовими лініями (для 1-2-х класів);
- орієнтовану тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо, зокрема їхньої інтеграції, а також логічної послідовності їхнього вивчення;
- перелік навчальних програм, які затверджені Міністерством освіти і науки України та розміщені на офіційному веб-сайті МОН (додаток 4 для 3-4-х класів);
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до учнів, які будуть навчатись за цією програмою.

Типову освітню програму для 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти. У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних

результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу

здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективною співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми або Освітніх програм рекомендується використовувати **внутрішньопрдметні** і **міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – *фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої*.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, вміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню, у 3-4 – формувальному та підсумковому оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й

ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін для учнів 1-4-х класів складає 7000 годин/навчальний рік:

Клас	Кількість годин
1-А клас	805 годин/навчальний рік
1-Б клас	805 годин/навчальний рік
2-А клас	875 годин/навчальний рік
2-Б клас	875 годин/навчальний рік
3-А клас	910 годин/навчальний рік
3-Б клас	910 годин/навчальний рік
4-А клас	910 годин/навчальний рік
4-Б клас	910 годин/навчальний рік

Варіативну складову навчального плану конкретизовано з урахуванням потреб учнів, кадрового забезпечення.

Години варіативної складової додаються для підсилення виконання програмового матеріалу.

«Українська мова» - 1 год. у 1-4 класах.

Найважливішим виховним спрямуванням змісту «є формування в учнів найбільш значущих для українського народу цінностей: виховання гуманної, творчої, соціально активної особистості».

Таким чином, навчальний план забезпечить виконання основного завдання школи: створення умов для розвитку здібної і обдарованої дитини.

Освітній процес у школі з урахуванням епідемічної ситуації на поширення вірусу COVID-19 в умовах адаптивного карантину буде організований за трьома моделями (додаток 6).

Освітній процес організувати семестрово за такою структурою (орієнтовно):
I семестр – з 01.09.2021 по 24.12.2021 (16 тижнів)

II семестр – з 10.01.2022 по 27.05.2022 (19 тижнів).

Канікули для учнів провести орієнтовно:

- Осінні – з 25.10 по 29.10.2021.
- Зимові з 27.12.2021 по 07.01.2022.
- Весняні – з 28.03.2022 по 01.04.2022.

Директор ліцею

Г.Й. Абрам'юк

Додаток 1

Робочий навчальний план 1-х класів

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		1
Мовно-літературна Іншомовна	Українська мова	7+1
	Англійська мова	2
Математична	Математика	4
Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язберезувальна	Я досліджую світ	3
Мистецька	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
Технологічна	Трудове навчання	1
	Інформатика	-
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього		22+1
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		-
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20

Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	23
--	-----------

Додаток 2

Робочий навчальний план 2-х класів

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		2
Мовно-літературна Іншомовна	Українська мова	7+1
	Англійська мова	3
Математична	Математика	4
Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна	Я досліджую світ	3
Мистецька	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
Технологічна	Трудове навчання	1
	Інформатика	1
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього		24+1

Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	-
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	22
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	25

Додаток 3

Робочий навчальний план 3-х класів

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		2
Мовно-літературна Іншомовна	Українська мова	7+1
	Англійська мова	3
Математична	Математика	5
Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна	Я досліджую світ	3
Мистецька	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
Технологічна	Трудове навчання	1
	Інформатика	1
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього		25+1

Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	-
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	26

Додаток 4

Робочий навчальний план 4-х класів

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		2
Мовно-літературна Іншомовна	Українська мова	7+1
	Англійська мова	3
Математична	Математика	5
Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна	Я досліджую світ	3
Мистецька	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1

Технологічна	Трудове навчання	1
	Інформатика	1
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього		25+1
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		-
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26

Додаток 5

Перелік навчальних програм, за якими здійснюється вивчення предметів інваріантної складової навчального плану

<i>№ з/п</i>	<i>Клас</i>	<i>Назва навчальної програми</i>	<i>Наказ, яким затверджено</i>	<i>Рівень вивчення</i>
1.	1-4	Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко	Накази Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272 та №1273	
2.	1-4	Українська мова «Освітня програма для 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти за системою розвивального навчання (Центр психології і методики	https://mon.gov.ua/ua/news/u-shkolah-mozhna-bude-navchati-za-8-programi-sho-ne-ye-tipovimi-visnovok-derzhsluzhbiyakosti-osviti	

		розвивального навчання, автори С. В. Ломакович Л.І. Тимченко, С. О.);		
3.	1-4	Математика «Освітня програма для 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти за системою розвивального навчання (Центр психології і методики розвивального навчання, автори Жукова, О.М. Кондратюк);	https://mon.gov.ua/ua/news/u-shkolah-mozhna-bude-navchati-za-8-programi-sho-ne-ye-tipovimi-visnovok-derzhsluzhbiyakosti-osviti	